

Streszczenie

Wstęp

Rosnąca liczba osób starszych w połączeniu z ograniczoną liczbą lekarzy oraz psychologów przeszkolonych w obszarze psychogeriatry ma istotny wpływ na opóźnienie w stawianiu trafnych rozpoznań w kontekście zwiększającego się rozpowszechnienia chorób neurodegeneracyjnych. Kluczowym wyzwaniem w krajach Europy, w tym w Polsce jest rozpowszechnianie idei wczesnego wykrywania łagodnych zaburzeń poznawczych i otępień, także przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej podczas rutynowych wizyt pacjentów z uwzględnieniem stosowania wystandaryzowanych narzędzi przesiewowych o dobrych właściwościach psychometrycznych użytecznych w detekcji łagodnych zaburzeń poznawczych.

Cel pracy

Celem pracy jest ocena właściwości psychometrycznych polskich wersji językowych narzędzi przesiewowych do badania funkcji poznawczych u pacjentów z łagodnymi zaburzeniami poznawczymi i otępieniem oraz ocena przydatności ich stosowania w praktyce klinicznej.

Cele szczegółowe to:

1. Adaptacja nowych neuropsychologicznych narzędzi przesiewowych takich jak: *Test Your Memory* (TYM), *DemTect®*, *The Saint Louis University Mental Status (SLUMS) Examination* użytecznych w badaniu osób z łagodnymi zaburzeniami poznawczymi oraz otępieniem do polskich warunków społeczno-kulturowych.
2. Charakterystyka właściwości psychometrycznych, tj. rzetelności opartej o współczynnik zgodności wewnętrznej testów, trafności treściowej, trafności kryterialnej, w tym trafności diagnostycznej, czułości i specyficzności wybranych narzędzi przesiewowych.
3. Normalizacja polskich wersji językowych narzędzi przesiewowych mogących stanowić podstawę interpretacji wyników testowych zarówno w praktyce klinicznej jak i w przyszłych badaniach naukowych.

Materiał i metoda

Do badań zostały włączone osoby z rozpoznaniem łagodnych zaburzeń poznawczych

(MCI) i choroby Alzheimera (AD) oraz osoby zdrowe bez zaburzeń poznawczych powyżej 55 roku życia. Narzędzia psychometryczne poddane ocenie to: *Test Your Memory* (TYM), DemTect® oraz *The Saint Louis University Mental Status Examination* (SLUMS). Badanie funkcji poznawczych przeprowadzono przy użyciu standardowych przesiewowych narzędzi psychometrycznych takich jak: Krótka Skala Oceny Stanu Psychicznego (MMSE), Krótki Test Stanu Psychicznego (STMS), test fluencji słownej (FAS) oraz Test Rysowania Zegara (CDT).

Wyniki

Wartości wyników ogólnych badanych testów uzyskiwane przez osoby badane różniły się istotnie statystycznie w zależności od grupy badanej. Testy DemTect® oraz SLUMS charakteryzują się potencjałem dyskryminacyjnym we wszystkich grupach badanych. Uzyskane wyniki nie potwierdzają użyteczności testu TYM w różnicowaniu pomiędzy rozpoznaniem łagodnych zaburzeń poznawczych i osobami zdrowymi, jednak ogólny wynik uzyskany w teście TYM istotnie statystycznie różnicuje między osobami zdrowymi a pacjentami z rozpoznaniem choroby Alzheimera.

Wnioski

1. Polskie wersje językowe neuropsychologicznych testów przesiewowych TYM, DemTect® oraz SLUMS charakteryzują się dobrymi właściwościami psychometrycznymi i mogą być stosowane jako narzędzia do badania przesiewowego w powiązaniu z innymi dostępnymi wystandaryzowanymi testami w codziennej praktyce klinicznej jak i w podstawowej opiece medycznej.
2. Test DemTect® oraz test SLUMS mogą stanowić skuteczną alternatywę dla powszechnie stosowanego testu MMSE oraz efektywne narzędzie przydatne także w detekcji łagodnych zaburzeń poznawczych.